

פרשת מטות מסעי
כניסת השבת : 19:27
צאת השבת : 20:32
רבנו תם : 21:15
אופק ת"א
י"ט תמוז תש"פ

"עטרת מרדכי אליהו" בית תורה וחסד

בית מדרש יום וחצות לילה. לימוד משניות והזוהר הקדוש לעילוי נשמת הנפטרים. ובית תמחו לנזקקים על שם ולעילוי נשמת מור מרן הראש לצמ"צ המקובל האלקי הגה"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זיע"א ולעילוי נשמת הצדיקים הקדושים: רבי יעקב רבי ישראל רבי מאיר ורבי אלעזר למשפחת אביהעירא זיע"א ולע"ג הנאזים הצדיקים: מרן הראש לצמ"צ הרב עובדיה יוסף זמ"ר הרב יורם מיכאל אברלצ' זצוק"ל זיע"א

פרשת השבוע חזרות מרן הראש לצמ"צ זיע"א

"לכפר על נפשותינו"

"ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב אֶעֱבֹדָה וְצִמֵּיד טִבַּעַת עֶגֶל וְכֹמֶז
לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁינוּ לְפָנֵי ה'" (ל"א, נ')

"לכפר על הרהור הלכ על צנות מדוי" (רש"י)

על פסוק זה אומרת הגמרא במסכת שבת (בדף ס"ד ע"א וע"ב): "ויקצוף משה על פקודי החילו – אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: אמר להן משה לישראל: שמא חזרתם לקלוקלכם הראשון? אמרו לו: ילא נפקד ממנו איש! אמר להן: אם כן כפרה – למה? אמרו לו: אם מידי עבירה יצאנו, מידי הרהור לא יצאנו. מיד: ונקרב את קרבן ה'. תנא דבי רבי ישמעאל: מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו הדור כפרה? מפני שזנו עניינם מן הערוה".

מבואר בדברי הגמרא שהחיללים שנלחמו במדין לא עברו עבירה, וכדברי רש"י (שם) "ילא נפקד" – לא נחסר מדת יהודית". אם כן, מדוע ראו צורך להביא כפרה על נפשותיהם? מחשש שמא היה להם הרהור עבירה, ולפי רבי ישמעאל – על שזנו עניינם מן הערוה.

בגמרא יבמות (דף ס"א ע"א) מובא: "ר' שמעון בן יוחי: ילא נפקד ממנו איש – לעבירה". הדבר שסייע בידם שלא יחסאו היה עסקם בתורה. ערכה של התורה וחשיבות לימודה כל כך גדולים, עד שהיא מצילה לא רק מהעבירה אלא גם מהרהור עבירה. כפי שמספרת הגמרא (ע"ז י"ז ע"א), ש' חנינא ור' יונתן עברו בדרך והגיעו לשני שבילים: האחד – מוביל למקום עבודה זרה, והשני – למקום פריצות. אמר אחד לחבירו: נעבור דרך פתח עבודה זרה, כדי לכופ את יצרנו ונקבל שכר! אמר השני: נעבור דרך פתח של זנות, נכופ יצרנו ונקבל שכר! את דעתו של השני צריך להבין: משמע מהגמרא שיצר הפריצות חמור מאוד, וכיצד התגברו וניצלו מן העבירה? כתוב במשלי (ב', י"א): "מזימה תשמור עליך תבונה תנצרכה" – מי שעוסק בתורה ניצל מן הזימה.

וראה ברמב"ן, שביאר שהחיללים לא עברו עבירה כלל ועיקר, אלא הביאו קרבן תודה על הנס שנעשה להם במלחמה. הוא הביא את דרשת חז"ל (שבת ס"ד ע"א), שהקרבן היה לכפרה על הרהור הלכ.

עוד הסבר הביאו המפרשים, שהקרבן היה על שכל העם ראו את פנחס מקנא את קנאת ה' ופוגע בזמרי וכזבי – והם עמדו מנגד.

ואמנם לפי הפירוש הראשון שהבאנו, שהחיללים הביאו קרבן על הרהורי עבירה, קשה: היאך אמרו למשה: "מידי עבירה יצאנו"? הרי אם הרהרו, ובוודאי אם זנו עניינם מן הערוה, הרי זו עבירה ממש!

אכן, יש לברר שהיוצאים למלחמה היו צדיקים גדולים, וכפי שדרש רש"י את המילה (ל"א, ג'): "החלצו מאתכם אנשים לצבא" – "אנשים צדיקים", ועוד, הרי עליהם נאמר (ל"א, ה'): "וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה", והסביר רש"י שזהו שבחן של ישראל שסירבו לצאת למלחמה כיון שידעו שמיתת משה תלויה בנקמת מדין. אם כן, בוודאי אי אפשר לומר שהם הביאו את קרבנם מחמת שהרהרו בעבירה שהרי (יומא כ"ט ע"א) "הרהורי עבירה קשים מעבירה". אלא שמחמת גדלותם וצדיקותם חששו אפילו מספק קל שבקלים שמא, אולי, כאשר אחד מהם ראה כומו וכדו', עלה בלבו הרהור בעבירה. ועל ספק-ספיקא של הרהור הביאו את קרבנם.

מכאן ילמד האדם מוסר גדול, היאך אנשים צדיקים מחשבים כל רגע ורגע ונוהרים ומבקשים מחילה וכפרה גם על ספק עבירה.

(דברי מרדכי)

תנא דבי אליהו חיזושים בפרשה

על מה אבדה הארץ?

רבנו יוסף חיים זיע"א, בעל הבן איש חי, מסביר את התוכחה של ירמיהו הנביא לישראל על אשר התרחקו מדרך התורה (ירמיהו ב ח): "הִפְתָּהֶם לֹא אֶמְרוּ אִיָּה ח' וְתִפְשֵׁי הַתּוֹרָה לֹא יִדְעוּנִי" מה פירוש "הִפְתָּהֶם לֹא אֶמְרוּ אִיָּה ח'?" שהכחנים שהיו עובדים בבית המקדש שכחו את העיקר. כי באותה שעה שהאדם הקריב את הקרבן הם לא עוררו אותו לתשובה. לדבקות בה'. הם לא אמרו למביא הקרבן: "איה ח' – איפה התשובה? איפה הדבקות בה'! הוא הביא קרבן. להם היה בשר לאכול וכולם חשבו שזוה נפתרה הבעיה. ובאמת העיקר הוא התשובה. וכשזה לא היה – בא החורבן. כיוצא בדבר אתה אומר על המשך הפסוק "וְתִפְשֵׁי הַתּוֹרָה לֹא יִדְעוּנִי". **גם תופשי תורה תפסו את הצד המעשי ההלכתי של התורה ושכחו את הצד הפנימי הרוחני.** ואע"פ ששניהם חשובים, אי-אפשר להזניח את הצד הרוחני הפנימי שהוא העיקר. הם חשבו שהם לומדים תורה ובזה הם זוכים להיות בני העולם הבא. **אבל את הדבקות בה' הם שכחו.** על זה אמר הנביא ירמיהו, שאחד הגורמים לחורבן הוא בגלל ש"תִּפְשֵׁי הַתּוֹרָה לֹא יִדְעוּנִי" זה מה שאומר הנביא ירמיהו (ט יא) "עַל מָה אֶבְדָּה הָאָרֶץ...עַל עֲזָבְם אֶת תּוֹרָתִי". בגמרא (ב"מ פה ע"ב) פירשו, אָמַר רַב הַיְהוּדָה אָמַר רַב, שְׁלֹא בְּרָכּוֹ בַּתּוֹרָה תִּחְלָה". והסביר שם רש"י: "כשהיו עוסקין בתורה לא היו מברכין לפניה" וכו'.

הר"ן כתב כי הוא מצא מגילת סתרים של הרב רבנו יונה החסיד ז"ל, ושם היה כתוב כי אם החכמים והנביאים לא ידעו על מה אבדה הארץ – משמע שהיו עוסקים בתורה. כי אם לא עסקו בתורה, איך החכמים והנביאים לא הבינו מה גרם לחורבן? "אלא ודאי עוסקין היו בתורה תמיד, ולפיכך היו חכמים ונביאים תמהים על מה אבדה הארץ עד שפרשו הקב"ה בעצמו. שהוא יודע מעמקי הלב שלא היו מברכין בתורה תחלה, כלומר שלא הייתה התורה חשובה בעיניהם כל כך שיהא ראוי לברך עליה. שלא היו עוסקים בה לשמה. ומתוך כך היו מזלזלין בברכתה. והיינו לא הלכו בה כלומר בכונתה ולשמה". אלו דברי הרב החסיד ז"ל, והם נאים ראויים למי שאמרים.

ללמדך כי גם הולמד תורה צריך לזכור את ה'. וכדברי הגמרא בשבת, שמשווה את יראת ה' לאוצר, למחסן ולכלי שמחזיק את כל התבואה. לחומר המשמר של התורה. "אי – יִקְרָא ה' היא אוֹצְרוֹ, אֵין, אֵי לֹא – לֹא". אם אדם למד את כל התורה כולה, עם כל שישה סדרי משנה, ויש לו יראת ה' שהיא אוצרו – יש לו תורה. ואם אין לו יראת ה' – אין לו.

וכך כותב רבי חיים מוולוז'ין בספר "נפש החיים" (שער ד פרק ז) "ולואת ראוי לאדם להכין עצמו כל עת קודם שיתחיל ללמוד, להתחשב מעט עם קונו יתברך שמו בטהרת הלב ביראת ה', ולהטהר מעונותיו בהרהורי תשובה, כדי שיוכל להתקשר ולהתדבק בעת עסקו בתורה הקדושה בדבורו ורצונו יתברך שמו. ומקור הדברים הוא בגמרא (שבת ל"א), שגם העוסק בחכמת התורה, צריך לערב בתוכו יראתו יתברך, כדי שיתקיים תלמודו בידו.

זו כוונת הנביא שאומר "על מה אבדה הארץ", שהיא ארץ ישראל – על אלה שלומדים תורה אבל שוכחים את ה'. כך גם כותב מהר"ח בהקדמה לספר עץ חיים של האר"י ז"ל, כי הוא הרבה פעמים שאל את עצמו איך זה שיש בעם ישראל כל כך הרבה לומדי תורה והגאולה עוד לא הגיעה. וכותב כי הוא התבונן בזה וראה **שהלומדים לא רואים את ה' אל מול עיניהם.** ממש כמו הסיבה לחורבן, כך הסיבה להתמהמהות הגאולה. אותו יצר הרע שישנו בלב לומדי התורה או המרחי"ו כמצויות. יצר רע שאומר להם: עשו רק את המעשה ושכחו את העיקר. **לכן כותב** שם המרחי"ו **כי חשיבות גדולה יש לדעת את ה' על-ידי לימוד חכמת הפנימיות והסוד. כי בכך לומדים לדעת את ה'.** "ודעת אלוקים תמצא" – ובזכות זה יצאו מהגאולה ברחמים, כמו שכתוב בזוהר "כי בדא יפקון מן גלותא ברחמי", כי זו סיבת הגלות וזו סיבת הגאולה.

(מתוך "אביהם של ישראל" על התורה)

הליכות בין המצרים (המשך)

יג. בימים אלו צריך להזהר מכל מיני סכנות וספק סכנות, כגון: זהירות בדרכים, שלא לילך יחידי מתחילת שעה ד' עד שעה ט' וכן שלא לילך אז בין חמה לצל. וכפ' החיים ס"י תקנא ס"ק רכח ומג"א. דבר זה אפשרי רק להולכי רגל, אך הנוסע ברכב אי אפשר לו להבחין ואין לחוש. לא ישים כסף בפיו, ישטוף היטב את הפירות שאוכל, לא יאכל אוכל שהיה תחת המיטה, אדם שקם באמצע הלילה בחושך לא ישתה משקה מגולה שמו נכנס בו חרק וכד', יזהר במצות מעקה ותולדותיו, ובכל מיני דברים אחרים כגון רחיצה בחוף ללא מציל וכד', ובפרט יפקח עיניו על שלום הילדים הקטנים.

יד. טיול ובריכה - טוב להמנע מללכת לבריכה בזמן זה מפני הסכנה, אומנם בקיטנה וכדו' שצריך להעסיק את הילדים שלא יסתובבו ברחובות, מותר ובתנאי שיגבירו את הזהירות וכפילו וישלשו את מספר המצילים.

טו. לא יוצאים בימים אלו לטיול של תענוג, אומנם אם זהו הזמן היחידי שיכול לצאת עם ילדיו או שיוצא לשם רפואה, יכול ללכת עד ר"ח אב, אך מר"ח אב עד י' באב לא ילך כלל לבריכה ולטיול.

טז. ברכת "שהחיינו" - נהגו לא לאכול או ללבוש דבר חדש, שמברכים עליו "שהחיינו", כל שלושת השבועות. והספרדים נהגו שלא לברך "שהחיינו" אפילו בשבת. והאשכנזים מברכים "שהחיינו" בשבת. (עיין שו"ע שם סעי' יז. כה"ח שם ס"ק רד, רה. משני"ב שם ס"ק צח, צט). מי שאין לו טלית יכול לקנות טלית חדש ולברך עליו "שהחיינו" (אם שמח בקנייתו) בשלושת השבועות. (כן משמע מהשד"ח, שזה דומה לאשה הרה המתאוה לפרי חדש).

יז. אם שכח וברך על פרי חדש "בורא פרי העץ" או "בורא פרי האדמה", יש אומרים שיברך עליו "שהחיינו" ויש אומרים שלא יברך - וכן נוהגים. (עיין שו"ע שם סעי' יז. כה"ח שם ס"ק רד, ריד. משני"ב שם ס"ק צח).

יח. אדם שקיבל מחברו חפץ במתנה והוא שמח בו, הטוב ביותר הוא שיכוון לא לקנותו עד לאחר תשעה באב, וכך לכו"ע לא יצטרך לברך עליו "שהחיינו", ומכל מקום נכון שלא להשתמש בו עד לאחר תשעה באב, שאם ישתמש בלא "שהחיינו" נמצא שביטל ברכה זו.

יט. מעוברת המתאוה לפרי חדש, וכן חולה שצריך לכך - יאכלו ויברכו "שהחיינו". (עיין כה"ח שם ס"ק ריא).

כ. אדם שתאב מאוד לפרי ואי אפשר לו לשומרו עד לאחר תשעה באב, שאם ישמרנו יתקלקל - יברך עליו "שהחיינו".

כא. ב'ברית מילה" או "פדיון הבן" המתקיימים בימים אלו - יברך אבי הבן "שהחיינו" בכדי שלא יפסיד את המצוה. (שו"ע שם סעי' יז).

(מתוך "מאמר מרדכי למועדים")

א. ("מאמר מרדכי" למועדים)

לימוד זכות בעולם האמת

סיפר הרב מרדכי נגרי, רבה של מעלה אדומים: במעלה אדומים התגורר קצין המנהל האזרחי לענייני התיישבות. יהודי ניצול שואה, שהיה לגמרי ריק מיהדות. לא שמר שבת ובוודאי לא תפילין, אבל הייתה לו אהבת ישראל גדולה וגם אהבת ארץ ישראל. הוא זכה להיות אחד מהמתיישבים הראשונים שהקימו את מעלה אדומים.

העומס הרב שהוא היה נתון בו הביא אותו למצב של התקף לב קשה במיוחד ולניתוח שבו עשו לו חמישה מעקפים. לימים סיפר לי אותו אדם סיפור מדהים במיוחד. הוא אמר כי באמצע הניתוח הוא נפטר מן העולם הזה, והרגיש כי הוא עולה לעולם העליון. הוא תיאר בפירוט איך נראים העולמות העליונים, וזה היה פלא גדול כי הוא לא היה אדם שמכיר את מקורות היהדות כלל, ותיאר בדיוק מופלא את מה שידוע לי ממקורות אחרים.

הוא סיפר לי כי הוא ראה את עצמו מגיע לבית-דין של מעלה, ובין הדיינים ישב רב לא מוכר שדן אותו בכובד ראש, ובסוף הדין האיר לו פנים ואמר לבית הדין: תחזירו אותו לחיים, יש לו זכויות באהבת ישראל. יש לו זכויות ביישוב ארץ ישראל.

המשיך הרב נגרי וסיפר: שאלתי את האדם הזה אם הוא יודע מי הוא הרב שהוא ראה. הוא השיב שבאותו הזמן הוא לא ידע במי המדובר, מעולם לא ראה אותו ולא ידע את שמו. אבל לימים, אחרי שזכה לחזור לעולם הזה כמובן, ראה את הרב מרדכי אליהו והבין שהוא אותו הרב שלימד עליו זכות בעולם העליון, ובזכותו הוא קיבל עוד שנים של חיים. סיפרתי לו שהוא לא האדם הראשון שמספר כי הוא ראה את מרן הרב זצוק"ל בבית-דין של מעלה. מיותר לציין כי מאותו יום החל האדם להתחזק ביהדות בזכות אותו מקרה. ("אביהם של ישראל" 7)

הייחוס כן קובע

כאשר נולד נכדנו הבכור, והיינו צריכים לעשות לו פדיון הבן, התגלעה מחלוקת קטנה בינינו לבין המחונתנים שלנו מי הכהן שיערוך את הפדיון. בסופו של דבר ויתרנו למחותנים ועשינו את הפדיון אצל הכהן שהם ביקשו.

מאז הפדיון, הילד היה חולה שוב ושוב. בתי הלכה לרב אליהו וצ"ל וסיפרה לו שבנה חולה לא מעט. היא לא סיפרה לו את כל הסיפור, אבל למרות זאת, הרב השיב לה: לכו לעשות לו פדיון בכור אצל כהן מיוחס.

הם הלכו למשפחת כהן שגרה בעיר העתיקה בירושלים ושם ערכו לו פדיון כנדרש. היום הילד כבר בן 11 ברוך ה', ומאותו הרגע שנעשה לו פדיון על ידי כהן מיוחס, כפי שהדריך אותנו הרב, הוא לא חלה עד עצם היום הזה. ("אביהם של ישראל" 9)

מתנה לתורמינו היקרים

בלוח השנה תשפ"א יונצח שם אחד של יקירכם ז"ל ללא עלות!

(לבעלי הוראת קבע לשנה ע"ס 101 ש"ח לפחות)

הצטרפו גם אתם ב 101 ₪ x 12 חודשים בלבד (ניתן גם להשלים הוראת קבע קיימת):

וזכו ב:

**הזרזו!
נתרו ימים אחרונים
להצטרפות**

- ✓ **הנצחת** שם אחד בלוח השנה (בחודש הפטירה)
- ✓ **כל השנה** - לימוד ש"ס משניות והזוהר הקדוש, באשמורת הבוקר, בבית המדרש עבור הנפטר ז"ל (כל שם מוזכר בנפרד).
- ✓ **בשבת האזכרה** - אשכבה לע"נ לאחר עליית המפטיר.
- ✓ **בשבוע האזכרה** - הקדשת לימוד התורה והקדישים לעילוי נשמת הנפטר.
- ✓ **ביום האזכרה** - אמירת קדיש ואשכבה והקדשת יום לימוד תורה.
- ✓ **הקדשת העלון** השבועי לנפטר בשבת האזכרה.
- ✓ שם יקירכם ז"ל יונצח בלוח הנצחה אלקטרוני מהודר בבית המדרש במשך כל השנה, ובשבוע הפטירה יופיע שמו במסגרת גדולה.

רוצים להקדיש יום ולילה של לימוד תורה בבית מדרשנו או ארוחה חמה יומית לנזקקים ל: ברכה, הצלחה, רפואה שלמה, זיווג הגון או לעילוי נשמת?

פנו ל: בית תורה וחסד- "עזרת מרדכי אליהו" רחוב הרב זכריה מזאר 31 רחובות.
ateretme@gmail.com | 08-9397933 | 054-4477562

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

ר' יוסף בן אסתר וסעדיה אברהם בן יצחק, שמעון בן סולטנה בהרוז משה יום טוב בן עטיה שמואל בן יחזקאל, אברהם יצחק בן רוזה ואיזידור, משה בר פרחח, אברהם בן פרידה, אשר סעיד בן מסעודה, זלמן מנדל בן נתן, יצחק בן אוסנת נרקיס בת רחל, אלגריה בת מסויה חנה בת מסעודה בודא, רבקה מטילדה